

Miljøministeriet

Departementet
Slotsholmsgade 12
1216 København K
(Sendt elektronisk som bilag til hørings svar)

Vingsted, den 22. juni 2022

Danmarks Sportsfiskerforbund's bemærkninger til forslag vandområdeplaner 2021-27

Danmarks Sportsfiskerforbund takker for muligheden for at afgive hørings svar til forslag til vandområdeplanerne for 2021-27.

Dette hørings svar er fra natur- og miljøafdelingen i Danmarks Sportsfiskerforbund's Sekretariat. Forbundets lokale koordinatore, lokale vandløbssammenslutninger samt lokalforeninger, indsender hørings svar og bemærkninger med et lokalt tilsnit, som er højt kvalificeret bl.a. i kraft af afsendernes store viden om lokale forhold.

Hørings svaret er både til forslag til vandområdeplaner 2021-27, samt udkast til bekendtgørelser om miljømål, indsatsprogrammer mv. medsendt som bilag.

DSF vil anerkende den indsats der er foretaget i de 2 forudgående vandområdeplaner. Der er sket meget positivt specielt for indsatsen i vandløb, men der er stadig mange udfordringer og med det udsendte forslag, mener vi ikke at Danmark kommer i mål i 2027.

Der er mange indsats fra de foregående Planer som ikke er udført eller i proces, i det nødvendige tempo. DSF mener der sker en forhaling i flere kommuner, hvor indsatserne ikke er højt nok prioriteret. Dette kan der være flere årsager til, men vi vil foreslå at der tages initiativ til at kommuner der ikke gør det de har sagt ja til kan sanktioneres.

Vandrådsarbejdet i 2019-20

Der blev igen etableret vandråd i samtlige 23 vandoplande i 2019. Disse skulle rådgive kommunerne omkring de supplerende virkemidler for opnåelse af god tilstand i vandløbene. Et initiativ der fik ros, og som i hovedparten af vandrådene blev en god og konstruktiv proces, hvor dialog og lokalkendskab skabte resultater.

De nye vandplaner skulle bygge på: Fællesskab om fakta i stedet for kamp om tal. Målrkning af indsatsen til de steder, hvor den virker bedst. Større lokalt medejerskab til, hvordan vandplanerne skal føres ud i livet. Øget inddragelse af alle - fageksperter og andre - der kan bidrage til at skabe de bedste fælles løsninger.

Processen har været god, om end der har være store udfordringer og truffet politiske beslutninger, der har vanskeliggjort målet om at holde fast ved at vandplanen, skal sikre god økologisk tilstand senest ved udgangen af 2027 samt hvile på et fagligt grundlag.

Vi vil hermed opfordre Miljøministeriet til at Vandrådene gøres permanente, da de kan håndtere lokale udfordringer og skabe lokale løsninger i stedet for konflikter.

Forslag til Vandområdeplaner 2021-27

Udkastet er desværre uambitiøst, mangler tilstrækkelig finansiering samt afspejler mangel på politisk mod og prioritering

Danmarks Sportsfiskerforbund er kritisk over ambitionsniveau og det manglende politiske mod, som vi skrev om i et debatindlæg på Altinget.dk ([link](#)) den 1. december 2021.

Danmarks Sportsfiskerforbund finder udkast til vandområdeplan 2021-27 underfinansieret, utilstrækkelig, blandt andet fordi store og væsentlige spærringer sammen med en udsættelse af en delmængde af en helt nødvendig reduktion af næringsstoffer, er skudt til hjørne med et såkaldt genbesøg i 2023-24.

Udkastet løser ikke de udfordringer der mangler og det ligger i Planen at Danmark ikke kommer i mål med god økologisk tilstand ved udgangen af 2027.

Begrænsninger i vandrådenes indmeldinger

Allerede i Vejledning til kommuner og vandråd var der taget forbehold og begrænsninger i forslag til indsats. Det var som om Miljøministeriet ikke havde målet om god økologisk i vandløb, søer, kystvand og grundvand senest ved udgangen af 2017 for øje. Med hensyn til god økologisk tilstand for miljøfremmede stoffer, er vi først lige begyndt, og det er også for disse helt urealistisk at opnå målet om god tilstand ved udgangen af 2027.

I Vejledning til vandråd og kommuner, skriver Ministeriet at det forventes at der er ca. 18.500 km målsatte vandløb i vandområdeplanene 2021-2027. Heraf er ca. halvdelen i risiko for manglende målopfyldelse i 2027. For ca. 3.800 km vandløb, vurderes risikoen for manglende målopfyldelse, at skyldes de fysiske forhold.

Opgaven for vandrådende var todelt. Forslag til indsatsprogrammet sammensættes med udgangspunkt i den lokale viden. Udover en økonomisk ramme for indsatsprogrammet er der således fastlagt en række minimumsindsatser svarende til 2.600 km strækingsrestaureringer og 250 stk. spærringsfjernelser. Disse minimumsindsatser er, ligesom den økonomiske ramme, fordelt ud på hovedvandopland i forhold til indsatsbehovet.

Derudover vil der være et mindre antal spærringer (eksempelvist; Tangeværket, Lille Mølle (Ørbæk Å), Sulkendrup Mølle (Ørbæk Å) og Holstebro Vandkraftsø (Storå)), hvortil der ikke kan indberettes indsats. Disse spærringer kendetegnes ved, at gennemførelse vil være meget omkostningstung og teknisk vanskelig at udføre. De konkrete spærringer vil kunne ses på spærringstemaet, men det vil ikke være muligt at gennemføre en indberetning om indsats for dem. (Min understregning)

Øvrige indsats

I tillæg til indsatserne inden for den indikative økonomiske ramme er det også muligt at angive "øvrige indsats". De indmeldte øvrige indsats vil ikke bidrage til opfyldelse af minimumskrav til indsatsens omfang, men er kommuner og vandråds mulighed for at gøre Miljø- og Fødevarerministeriet opmærksom på andre mulige indsats, når det gælder opfyldelse af vandrammedirektivets mål om god tilstand. Indmeldingen er relevant, hvis der er opstillet indsats på strækninger og spærringer, som ikke kunne prioriteres inden for den økonomiske ramme, men hvor kommuner og vandråd fortsat vurderer, at de vil kunne indgå i en omkostningseffektiv indsats til opfyldelse af miljømålet.

Det understreges, at muligheden for at indmelde øvrige indsatser ikke fjerner behovet for at prioritere indsatser inden for den indikative ramme. Regeringen har således ikke fastlagt en foreløbig økonomisk ramme for de øvrige indsatser.

Indsatser fra tidligere Planer som ikke er gennemført

Vandområdeplanen for den kommende planperiode 2021-27 er baseret på en opdatering og videreførelse af 2 tidligere planperioder. Danmarks Sportsfiskerforbund forventer naturligtvis, at indsatser fra de 2 første planperioder, og som endnu ikke er gennemført, skal gennemføres i 3. Planperiode. Det er specielt vigtigt med spærringer, hvis der ikke er mulighed for uhindret op- og nedstrøms vandring for fisk, vil der aldrig kunne opnås god økologisk tilstand opstrøms disse spærringer.

Eksempler

Hansted Mølle i Lille Hansted Å, Horsens kommune. Spærring ikke fjernet.

Spærringen blev udpeget i VPL1, men der er ikke sket noget, med det resultat, at gydevanndrere ikke kan passere i år med lav vandføring, og der finder i disse år så meget lidt gydning sted opstrøms spærringen.

Danmarks Sportsfiskerforbund anmoder Staten om at der udarbejdes en oversigt over hvilke spærringer der er fjernet i forbindelse med VP 1, VOP2 samt planlægges fjernet i VOP3. Det skal også fremgå, hvilke spærringer som er fjernet ved opkøb af utidssvarende ferskvandsdambrug.

Endelig bør det fremgå hvilke der er opgivet samt årsagen til dette, og hvad Staten tænker sig at foretage i forhold de vandområder, som ligger opstrøms og udpeget som vandområder i vandområdeplanerne.

Manglende data og utilstrækkelig overvågning

DSF finder overvågningen af det danske vandmiljø særdeles mangelfuld. De data der er til rådighed for vandområdeplanen og for de lokale myndigheder er beskæmmende ringe og ofte ikke eksisterende. Hvilket gør planlægning af indsatser usikre og kan ikke ske på et fagligt og oplyst grundlag.

I et høringsvar til VOP 3 fra DSFs Natur- og Miljø Team i vand opland Aarhus Bugt 1.7 fremgår følgende:

VP3, - datagrundlaget

I arbejdet med vandområdeplanerne i Vandrådet for Aarhus Bugt 1.7, har der været ganske utilstrækkeligt med data at arbejde med.

Eksempelvis har hele 147 ud af 208 vandområder ikke data for fiskebestanden. Dette er ganske kritisk, da man har bedt en række interesseorganisationer om, på et oplyst grundlag, at komme med forslag til udpegnings af vandløb, hvor indsatser kan have betydning for forbedringer af vandløbene.

Blandt andet drejer det sig om de tre største vandløb i afstrømningsområdet, Giber Å., Lyngbygård Å samt Aarhus Å, hvor datagrundlaget for disse ikke er tilstrækkeligt til at kunne vurdere den økologiske tilstand for fisk. Det samme gør sig desuden gældende for indekset for makrofyter.

Det manglende datagrundlag har i høj grad besværliggjort vandrådsarbejdet.

I mange tilfælde mangler der specielt data for fisk og vandplanter, hvorfor tilstanden kun er bedømt ud fra bentiske invertebrater (DVFI). I disse tilfælde bør tilstanden opgøres som ukendt og staten bør drage omsorg for at indsamle tilstrækkeligt med data til at kunne vurdere tilstanden.

Store mangler på indsamling af data til vandområdeplanerne, især for de vigtige biologiske kvalitetselementer fisk og vandplanter. Danmarks Sportsfiskerforbund opfordrer Staten til at leve op til sine overvågningsforpligtigelser.

DSF må konstatere at de samme mangler er gældende for søer og kystvande og for Miljø Fremmede Stoffer.

Danmarks Sportsfiskerforbund's bemærkninger og fokus på 1. Vandløb

Spærringer, vandløbsvedligeholdelse, vandindvinding, og forkerte registreringer, giver store udfordringer og fejl hindrer indsatser og dermed målopfyldelse i mange vandløb

Spærringer

En række større spærringer har en karakter, som af hensyn til økonomi, kulturarvshensyn eller betydelige øvrige interesser, herunder specifikke landskabelige eller rekreative interesser, gør det vanskeligt at fastlægge en evt. indsats. Kommuner og vandråd har i deres arbejde forud for vandområdeplanerne 2021-2027 ikke haft mulighed for at foreslå indsatser for følgende fire spærringer: Tangeværket (Gudenå), Holstebro Vandkraftsø (Storå), samt Sulkenstrup Mølle og Lillemølle (begge i Ørbæk Å). Disse fire spærringer skal derfor håndteres på anden vis, og i det tilfælde, at der vurderes at være behov for at udføre restaureringsprojekter eller afværgeforanstaltninger, vil der skulle findes særskilt finansiering for dette. Sådanne vurderinger vil skulle indgå som konkrete elementer i de ovenfor nævnte udviklingsinitiativer frem mod 2024, ligesom der kan blive behov for vurderinger i forhold til kulturarvshensyn, jf. nedenfor.

Særligt for Tangeværket har en arbejdsgruppe, med inddragelse af lokale interessenter og med faglig støtte fra Miljøministeriet, vurderet en række løsningsforslag for spærringen. Arbejdsgruppen har i den forbindelse forholdt sig til forslagene ift. direktivfastsatte krav og rekreative og landskabelige interesser mv. Arbejdsgruppen opnåede ikke enighed om en fælles indstilling til Miljøministeriet, og kunne derfor ikke anbefale et konkret et restaureringsprojekt for Tangeværket og den berørte del af Gudenåen. Det er derfor ikke fastlagt en konkret indsats rettet mod spærringen ved Tangeværket i vandområdeplanen. Udbyttet af arbejdsgruppens arbejde, herunder gruppens vurderinger af de eksisterende løsningsforslag, vil blive inddraget i ovenstående udviklingsinitiativer frem mod 2024, hvor der vil blive taget stilling til det resterende indsatsbehov i forhold til de vandløbsstrækninger, som ikke er omfattet af de besluttede indsatser. I det videre arbejde vil der indgå vurderinger af, i hvilket omfang problemstillingen skal søges løst alene for at sikre målopfyldelse ift. vandrammedirektivet, eller om der kan udarbejdes en løsning, som tilgodeser yderligere hensyn, herunder miljø, landskabelige eller rekreative interesser eller klimasikring.

Danmarks Sportsfiskerforbund anbefaler, at Staten medtager og udpeger disse spærringer til indsats i Vandområdeplan 2021-2027, så der snarest muligt og en gang for alle kan træffes afgørelse i spørgsmålet om faunapassagen ved disse.

DSF ser ingen grund til at inddrage disse spærringer i nye udviklingsinitiativer og dermed vente til 2023-24 med at tage en beslutning. Der er udarbejdet flere undersøgelser og notater om f.eks. Tangeværkets påvirkning af faunapassagen og løsningsforslag hertil. Det er en væsentlig mangel, at det ikke fremgår at flere af disse spærringer sandsynligvis hindrer opfyldelse af gunstig bevaringsstatus for en række akvatiske arter og dermed også er i strid med habitatdirektivet. Dette fremgår ikke af teksten.

At skabe passage/kontinuitet ved disse spærringer er afgørende for sikring af målopfyldelse for fisk. Det bedste er at genskabe de oprindelige forhold, med oprindelig vandløbsbund og naturlige faldforhold.

DSF mener at der kan skabes fuld fiskepassage ved både Magle og Holløse Mølle uden at det påvirker de kulturhistoriske, vandafledningsmæssige forhold, vandstanden i Tystrup - Bavelse Sø og kanosejladsen og dermed samtidig respekterer fredningen af området, og Natura 2000 udpegningen. Fuld fiskepassage vil betyde en væsentlig gevinst for vandmiljøet i Susåen og være en nødvendig indsats for at opnå fuld målopfyldelse i hele vandløbssystemet.

Sluser bør medtages som spærringer

Rundt i landet findes en række sluser ved vandløb og fjordes overgang til det marine. Det bør undersøges om sluser og slusedrift er til hinder for målopfyldelse i de vandområder de påvirker. Slusedriften er flere steder ikke optimal i forhold til vandrende fisk. Det skal undersøges hvordan slusedrift kan tilpasses så dødeligheder på udtrækkende ungfisk minimeres og det skal sikres at en slusedrift tilpasses, så vandgennemstrømningen er tæt på naturlige forhold uden sluse.

Eksempler på spærringer som DSF mener skal medtages i Planen og løses inden 2027

Spærringen ved Bygholm Sø – Bygholm Å Horsens kommune

Opstemningen er en spærring med alvorlige miljøkvalitetskonsekvenser for hele den opstrøms beliggende del af Bygholm Å. Smolt har svært ved at finde ud af søen og bliver udsat for svær prædation, hvilket bevirker en lille opgang af voksne havørreder og dårlig miljøkvalitet mht., fisk.

Spærringen ved Søbyvad Mølle (AAR-01111)

Fjernelse af spærringen skal sikre målopfyldelse af vandløbet. I Favrskov kommune er der 24 km vandløb opstrøms Søbyvad Mølle uden målopfyldelse for fisk (Gelbæk og Voldby Bæk). Der kan ikke forventes at kunne skabes målopfyldelse, medmindre der skabes fuld faunapassage.

DSF anbefaler, at løsningen ved Søbyvad Mølle sagsbehandles efter samme ordning som andre spærringer udpeget i vandområdeplanerne.

Dårlige løsninger, der ikke virker bør korrigeres.

Det gælder f.eks. ved Kongshøj Mølle i Kongshøj Å i Nyborg kommune.

Stemmeværket har medført en opstemning af åen på 7 meter, hvilket er det højeste på Fyn. Spærringen var en hindring af fri passage for fisk og fauna, og derfor blev der i 1998 etableret et 650 meter langt omløbsstryg med hvilebassiner for de opgående fisk. Denne løsning virker ikke og der skal laves en løsning som virker. DSF mener denne og andre dårligt fungerende løsninger med omløbspassager skal medtages i Planen.

DSF anerkender og roser, at der er fundet penge til at fjerne spærringer ved Knagmøllen i Kongeåen, Holløse Mølle i Susåen samt at der skabes passage for Ribe Å i Ribe by.

Det er desuden af største vigtighed at opkøbsordningen for ferskvandsdambrug forsætter, da det er et vigtigt værktøj for kommunerne til fjernelse af spærrende opstemninger ved gamle og utidsvarende dambrug.

Vandløbsindsatser er en skal opgave og ikke frivillig for lodsejere og kommuner

Danmarks Sportsfiskerforbund mener der er behov for at genopfriske og informere om, at udpegede indsatser ved spærringer og andre indsatser i vandløb ikke er frivillige, men skal gennemføres, hvis de ellers er omkostningseffektive, og det er muligt i forhold til bevaring af eventuelle kulturværdier. Ejere af vandmøller og andre spærrende opstemninger, har mulighed for at få erstatning, men kan ikke modsætte sig en indsats, der skal sikre målopfyldelse af vandløbet.

Flere Kommuner er mildt sagt ikke særlig aktive og har set fra vores stol nedprioriteret vandløbsindsatser. DSF finder dette bør have konsekvenser, da der er lavet aftaler med Staten og at landets kommuner skal udføre de planlagte indsatser.

Danmarks Sportsfiskerforbund anbefaler Staten at der skabes hjemmel til at sanktionere de kommuner der ikke handler, som det er aftalt

Planen mangler en oversigt som viser ved hvilke spærringer:

- Der er skabt fri faunapassage/løsninger
- Ved hvilke der var planlagt en løsning i VOP 1+2 og hvor der er udført en løsning
- Ved hvilke der var planlagt en løsning i VOP 1+2, men hvor det endnu ikke er sket
- Ved hvilke, der er udsendt en indsats til efter genbesøget i 2023-24
- Ved hvilke, der ikke bliver udført en indsats, inklusiv en begrundelse.

Vandløbsvedligeholdelse/regulativer:

Vandløbsvedligeholdelse indgår ikke som et selvstændigt virkemiddel. Det lægges til grund, at oprensningen og vedligeholdelsen af vandløbene i fornødent omfang tilpasses i vandløbsregulativerne, så den er forenelig med de miljømål, som vandløbsindsatser generelt har til formål at sikre.

Danmarks Sportsfiskerforbund opfatter Statens udmeldinger, som det forventes, at en del af vandområderne kan opnå målopfyldelse ved ændret vandløbsvedligeholdelse, til en mere skånsom tilgang. DSF undrer sig over at Staten tidligere ikke har ville medtage ændret vedligeholdelse som et virkemiddel. Et virkemiddel som kunne være altafgørende for opnåelse af god økologisk tilstand for flere miljøparametre. Nu er det kommunerne, der skal ændre vandløbsregulativerne, men hvem

skal godtgøre et eventuelt tab for de lodsejere som kan dokumentere et tab, som følge af ændret afvanding?

Af udkastet fremgår følgende:

Det er kommunerne som vandløbsmyndighed, der skal sikre, at bl.a. vandløbsvedligeholdelse er i overensstemmelse med loven. Forpligtelsen til at administrere i overensstemmelse med bl.a. vandplanlægningen er gentaget af Miljø- og Fødevarerklagenævnet i en række afgørelser, bl.a. afgørelse af 17. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 og afgørelse af 11. februar 2021 i sagen 20/12190.

Der er behov for vejledning af kommunerne og tildeling af værktøjer som f.eks. jordfordeling og en økonomisk ramme, samt engangserstatninger og andet. Det virker som om Staten tørrer udfordringerne med vandløbsvedligeholdelse af på landets kommuner uden en økonomiske ramme.

Staten henviser i ovenstående til en række klagenævnsafgørelser fra april 2020, hvor opnåelse af god økologisk tilstand, går forud for afvanding. Disse afgørelser er den sandsynlige årsag til landets kommuner ikke udsender nye vandløbsregulativer. De kommuner der gør, oplever at regulativerne havner i klagenævnet.

Vandindvinding- overflade- og grundvandsindvinding påvirker målopfyldelse

Adskillige vandløb udtørrer helt eller delvist grundet indvinding på større eller mindre strækninger. Staten mangler stadig efter 2 fulde planperioder at skaffe overblik over påvirkningen af indvinding af overfladevand/grundvand på de enkelte vandløbs vandområder. Dette er helt centralt for udarbejdelsen af vandområdeplanerne og for at kunne udarbejde et validt indsatsprogram.

Der mangler også her den fornødne viden og valide modeller for at kunne gennemføre denne opgave på vandområdeniveau og der bør fastsættes vejledende krav til indvindingsmængder til brug for myndighedernes administration af området. Set i lyset af de pågående klimaforandringer er opgaven yderligere vigtig. Staten opfordres derfor til snarest at skaffe det fornødne overblik.

DSF opfordrer Staten til at vand i vandløbene bliver et virkemiddel.

Vandindvinding kan påvirke tilstanden i vandløbene som følge af reduceret vandføring, især i sommermånederne. Der foreligger ikke generelle opgørelser af vandindvindingens påvirkning af vandløbenes økologiske tilstand, da denne afhænger af mange faktorer, bl.a. mængden af vand der indvindes i forhold til vandløbets vandføring og fordelingen af indvindingen over året, indvindingspunktets afstand til vandløbet, vandløbets og oplandets størrelse, fordelingen af grundvand/overfladevand i vandløbet samt arealanvendelse og jordbundsforhold i oplandet og de vandløbsnære arealer.

Her mangler operationelle krav for hydrologisk påvirkning af vandløb og det er beskæmmende at se hvordan nogle kommuner administrer vandindvindingen.

Staten bør udarbejde vejledning og komme med operationelle anvisninger på administrationspraksis, samt skabe sig et overblik over hvordan kommunerne administrerer vandindvindingstilladelser og om nødvendigt gribe ind. DSF påklager de vandindvindingstilladelser, som vi har resurser til, med det er et område som Staten burde have meget større fokus på.

Vandløb uden fiskeinteresser, manglende brug af data og forkerte registrering

Danmarks Sportsfiskerforbund vil gøre opmærksom på en væsentlig fejl i Statens udpegning af vandløb uden fiskeinteresser.

DSFs lokale frivillige har samtidigt med Sekretariatet opdaget fejl i flere vandløb uden fiskeinteresser. Dette medfører at disse vandløb er uden indsats i forhold til fiskebestanden og det er en væsentlig fejl.

DSF har tidligere opfordret til brug af alle data der foreligger for fiskeregistreringer – også DTU-Aquas. En hurtig sammenligning mellem Statens registreringer i MiljøGIS til vandområdeplan 2021-27 og ørredkortet ([link](#)), viser at flere vandløb er registreret som uden fiskeinteresser på trods af at der er registreret ørred og laks efter naturlig gydning.

DSF finder det meget kritisabelt, at en række meget fine og vigtige vandløb rundt i landet ikke er omfattet af målsætninger for fisk, - dvs. de pågældende vandløb i forslaget til VP3 er karakteriseret som vandløb uden fiskevandsinteresser. Såfremt dette vil blive indholdt i den endelige vandområdeplan, vil det betyde, at der i fremtiden ikke vil være krav om, at der skal være en eneste fisk til stede i disse vandløb.

Flere steder er der også vandløb, hvor der allerede er lavet store restaureringer i VOP2, som ikke er målsat som "vandløb med fiskevandsinteresser". Dette er i høj grad ikke konstruktivt, først at bruge mange skatte kroner og ressourcer på forbedringer, og så senere ikke stille krav til, at alle disse penge gerne skulle udmønte sig i vandløb med krav om målsætningsopfyldelse, ikke blot for DVFI, men også fisk, planter og phytobenthos.

Alene i Aarhus Kommune mener DSF følgende vandløb uretmæssigt er klassificeret som "vandløb uden fiskevandsinteresser":

Årslev Bæk (o823):

Et virkeligt smukt vandløb med en flot DVFI, og stabil vandføring. Fra Vandrådet er til VP3 anbefalet, at en rørlagt strækning bliver fjernet, så der i fremtiden vil være optimale forhold for optrækkende fisk (ørreder).

Vadbro Bæk (o5779):

Et vandløb som Aarhus Kommune igennem flere omgange har restaureret. Et virkeligt flot vandløb der ikke udtørre. ØLF har i flere omgange udsat ørredyngel med opbakning fra DTU Aqua. Der er i dag en naturlig og levedygtig bestand af ørreder.

Skæring Bæk (o6323/o2498/o6377):

Et smukt og meget varieret vandløb med ganske god vandføring.

Aarhus Kommune er allerede i gang med planlægningen af tiltag, der i fremtiden fjerner nogle rørlægninger, hvorefter vandløbet vil være særdeles egnet til at have en stor og varieret bestand af fisk.

Møddebro Bæk (o5772):

Dette vandløb har vital betydning for udvikling af søørredbestanden i Solbjerg Sø, der p.t. er på et kritisk lavt niveau. Vandløbet har potentiale til at være et vigtigt gyde- og opvækst-vandløb for den truede og sjældne søørred.

Bækken er varieret og med stabil vandføring. Vandrådet har anbefalet fjernelse af nogle spærringer. Det vil være af afgørende betydning, at vandløbet får målsætning for fisk og at spærringerne fjernes.

Langballe Bæk (o5874 y):

Bækken er et vigtig tilløb til Aarhus Kommunes ”vandløbs-perle”, Giber Å. Og Aarhus Kommune er allerede i gang med tiltag med udførelse af VP2 restaurering, der sikrer gode og varierede fysiske forhold. Bækken vil således i fremtiden kunne huse en fin bestand af ørreder.

Havskov Bæk (o6360):

Igen et vandløb hvor Aarhus Kommune allerede har gennemført store restaureringer (VP2). Vandløbet fremstår i dag meget flot med særdeles flot variation. Meget flot DVFI og stabil vandføring, hvor der allerede nu er årlige gydninger af havørreder.

Damgård Bæk (o720):

Tilløb til Giber Å, hvor der netop nu er ved at blive lavet restaureringer (VP2). Et fint stabilt vandløb med meget gode muligheder for at blive et godt vandløb for ørreder og andre fisk.

Bøgeskov Bæk (o6037):

Skøn lille bæk med superhøj DVFI. God vandføring og gode fysiske forhold til, at kunne blive et godt vandløb for ørreder og andre fisk. Der er en mindre passage forhindring, der i fremtiden let ville kunne fjernes.

Beder Bæk (o5793):

Endnu et vigtigt tilløb til Giber Å. Bækken har et meget stort fald og en meget fin DVFI og ikke mindst fysiske forhold, der er yderst velegnede til at være gyde- og opvækst vandløb for ørreder. Hvert år bliver bækken allerede nu flittigt brugt til gydende havørreder, og for et par år siden lavede Aarhus Kommune et meget stort restaureringsprojekt i bækken.

I Horsens kommune har vi fået følgende indberetning fra vores lokale frivillige, hvor også følgende er klassificeret uden fiskeinteresser:

Torsted Bæk/Dagnæs Bæk

Har stabil opgang af havørred hvert efterår og har høj miljøkvalitet på fiskeindekset.

Åstruplund Bæk

Bækkens østre tilløb er sommerudtørrende, men resten er en fin lille bæk, der ved restaurering kan rumme ørred. Der er nem adgang fra Gudenåen.

Dette er eksempler fra 2 af landets kommuner. DSF har kendskab til flere, og vores lokale er anmodet om at indberette disse forkert klassificerede vandløb, som vandløb uden fiskeinteresser, på trods af at der er fundet naturlig yngel i disse.

På dette grundlag opfordrer Danmarks Sportsfiskerforbund på det kraftigste til at der foretages en screening og inddrages samtlige data for fisk i danske vandløb. Det har vidt-rækkende konsekvenser, hvis der er disse graverende fejl i materialet, og som skal rettes inden den endelige vandområdeplan sendes ud.

I Østersø området og det sydlige Sjælland er afgrænsning af flere vandområder til vandløb uden fiskevandsinteresser i mange tilfælde misvisende. Det bør retteligt hedde "ikke-ørredvand", da der i dette område er unikke stammer af ferskvandsfiskene, gedde og aborre. Disse fisk trækker mod flere af de små vandløb for at yngle. Vandområderne er i flere tilfælde klassificeret, som ikke-fiskevand. Det gælder Sømose kanal og også Fuglebæk på Sjælland og sikkert en række andre.

DSF opfordrer til at disse vandløb får den nødvendige opmærksomhed for at sikre disse unikke fisk og deres gydehabitater.

Danmarks Sportsfiskerforbund's bemærkninger og fokus på 2. Søer

Af Planen fremgår følgende:

I vandområdeplanerne 2015-2021 var antallet af søer i god, ikke-god og ukendt økologisk tilstand med hensyn til forekomst af nationalt specifikke stoffer henholdsvis 4, 0 og 853, mens antallet her i vandområdeplaner 2021-2027 er henholdsvis 9, 164 og 813. Antallet af søer i god, ikke-god og ukendt kemisk tilstand med hensyn til forekomst af EU-prioriterede stoffer var i vandområdeplanerne 2015-2021 henholdsvis 3, 34 og 820, mens det her i vandområdeplaner 2021-2027 er henholdsvis 92, 202 og 692.

DSF finder heller ikke indsatsen for søer tilstrækkelig og ambitiøs nok. Der er mange søer under 1 ha (10.000 m²), der har et stort behov for indsats, og hvor en indsats mod de presfaktorer, som er nævnt i væsentlige vandforvaltningsmæssige opgaver, som f.eks. udledning fra spredt bebyggelse, miljøfarlige forurenende stoffer fra bl.a. husholdninger og erhverv, samt påvirkning af vandindvinding, hvor der som minimum kunne gøres en indsats.

Næringsstoffer hindrer målpopfyldelse i landets søer – både store som små. Indsatsen er beskæmmende og fuldstændig mangelfuld.

På fosfor er der beregnet et indsatsbehov på fjernelse af 110 tons i de ganske få udpegede søer, og i Planen er der oplyst indsats, der fjerner 7,4 tons. De 7,4 tons svare til knap 7 % af det beregnede indsatsbehov – det er fuldstændig uacceptabelt.

I afsnit 3.4 Andre påvirkninger af overfladevand står flg.:

3.4.1 Påvirkninger af biologisk struktur

Biologisk ubalance

Selvom belastningen til en næringsrig sø er nedbragt, og søen dermed forventeligt skulle blive mere ren, kan søen bl.a. på grund af biologisk træghed (biologisk ubalance) have svært ved at opnå god økologisk tilstand. Således kan man i mange næringsrige søer opleve en stor bestand af fredfisk (skalle og brasen) og en mindre andel af rovfisk (aborrer og gedder), som ikke er i stand til at regulere fredfiskebestanden. Dette påvirker andre biologiske forhold, idet dyreplankton, der ædes af fredfiskene, ikke kan holde planteplanktonet (algerne) nede. Opræder planteplankton i store mængder, skygges undervandsplanterne væk, og nedbrydningen af dødt planteplankton i søbunden betyder, at

der opstår iltvind og bunddyrene forsvinder. Søen er i biologisk ubalance, og dermed fastholdes søen i en uklar tilstand.

DSFs bemærkninger og forslag

Indledningsvis vil vi nævne at denne ubalance mellem fredfisk og rovfisk også findes, hvor belastningen med næringsstoffer forsat er for høj. Denne ubalance mellem rovfisk og fredfisk, forværres også her af det uklare vand, som eutrofiering medfører.

Forslag: Stop for erhvervsfiskeri og garnfiskeri i de danske søer

Tilstanden med ubalancen mellem rovfisk og fredfisk forværres af det erhvervsfiskeri og fiskeri med garn som foregår i mange danske søer. DSF opfordrer derfor Staten til at stoppe erhvervsfiskeriet i de danske søer. Et stop vil være en hurtig, effektiv- og omkostningseffektiv indsats, der vil medvirke til en bedre balance mellem rovfiskene gedde/aborre og fredfiskene. Det er netop gedde og aborre, der sammen med rovfisken sandart er målet for erhvervsfiskerne på de danske søer.

Et forbud mod garnfiskeriet, der også foregår målrettet disse arter, vil også have en positiv effekt på balancen mellem rovfisk og fredfisk og dermed medvirke til målopfyldelse.

Tilstanden bør også i søer etableret med henblik på næringsstoffjernelse generelt fastsættes til god økologisk tilstand. Mange af disse søer er gendannede naturlige søer og et mindre strengt miljømål, vil i mange tilfælde også betyde at tilstanden i det nedstrøms beliggende vandområde ikke kan opnå god økologisk tilstand. Et mindre strengt mål kan således også medføre at tilstanden i det nedstrøms vandløbsvandområde vil være så påvirket at miljømålet god tilstand ikke kan opnås og tilstanden forringes i strid med Vandrammedirektivets formålsparagraf.

Kystvande

Kystvandene kræver massiv indsats for at opnå god tilstand. Miljøet langs de danske kyster har i dette forår været præget af massiv algevækst og det driver med såkaldt fedtemøg, som sidder på bunden langs vore strande.

Det er beskæmmende at se den samlede miljøtilstand for kystvandene, hvor der kun er god økologisk tilstand i enkelte mindre områder.

Af de marine presfaktorer fremhæves N og P fra diffuse kilder (landbrug) og punktkilder (renseanlæg og dam- og havbrug), klimaændringer, fiskeri med bundtrawl og muslingefiskeri med bundskrab, for blot at nævne de væsentligste.

DSF mener også der skal medtages de negative påvirkninger fra klappinger og råstofindvinding. Der bør desuden foretages en større indsats for den marine naturgenopretning. Havbrug i netbure uden renseforanstaltninger, skal udfases og produktionen skal ske i lukkede anlæg på land.

Kvælstof indsats, videnskabelige anbefalinger og en politisk aftale i oktober 2021

Efter en faglig grundig vurdering fremkom en anbefaling på en reduktion af kvælstof udledning til det marine miljø på 13.100 tons. Forud for denne anbefaling fra DCE og DHI lå et

kæmpe validerings- og modelarbejde. Med en nedsat styre- og følgegruppe med de væsentlige interessenter.

I forbindelse med **Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug** oktober 2021 besluttede et stort flertal i Folketinget at udskyde indsatsen for 2.300 tons til det såkaldte genbesøg i 2023/24 og igen i 2025/26.

Aftaleteksten:

Vandmiljø

Aftaleparterne er enige om at sikre stabile rammevilkår og en langsigtet regulering af landbrugets udledninger af næringsstoffer. Samtidig skal Danmark leve op til vandrammedirektivet, som pt. skønnes at indebære, at der bl.a. skal iværksættes indsatser, der nedbringer kvælstofudledningen som med det nuværende faglige grundlag fra Aarhus Universitet skønnes til 13.100 t. for at sikre forudsætningerne for god økologisk tilstand i vandmiljøet i 2027. Aftalen iværksætter kvælstofreducerende tiltag svarende til en reduktion af udledningen til kystvande og fjorde på ca. 10.800 t. Aftaleparterne er enige om at sikre fuld implementering af vandrammedirektivet. Ifm. genbesøg af aftalen i 2023/24 træffes der beslutning om håndtering af mankoen for at leve op til vandrammedirektivet på baggrund af et oplæg fra regeringen.

Sammen med disse genbesøg, er det også besluttet at udskyde beslutninger om særdeles mange de nødvendige resterende indsatsbehov for vandløb, søer og kystvande.

Danmarks Sportsfiskerforbund er uforstående over endnu en udsættelse og forhaling af de nødvendige indsatser. Danmark kommer i en situation, hvor der er endnu kortere tid til at iværksætte disse indsatser og målopfyldelse fortøner sig i en endnu længere tidshorisont i vores fælles vandmiljø.

Ministeriet har efter DSFs bedste vurdering udsendt et udkast i en offentlig høring, som ikke indeholder de indsatser, der er nødvendige for målopfyldelse i 2027.

Danmarks Sportsfiskerforbund undrer sig over dette og forventer en reaktion fra EU-Kommissionen, da det ikke er i overensstemmelse med de krav vi har forpligtiget os til med underskrivelse af Vandrammedirektivet.

Vådområdeindsatsen og udnyttelse af muligheden for at samtænke løsninger og undgå de forkerte valg

I vådområdeplanen skal der etableres et stort areal med vådområder. Vi har set flere eksempler på hvor vådområder etableres som sødannelser på vandløb. Men også hvor en etablering skaber temporære sommeroversvømmelser af længere varighed, kan der skabes iltmangel i vandløbene. I begge tilfælde forårsages en negativ påvirkning af fiskebestandene. Ved en permanent sødannelse, kan det få så stor negativ effekt for ørred og laks, at vi ikke kan få naturlige selvreproducerende bestande.

Kvælstof- og fosforindsats, forbedring af den økologiske tilstand i vandløb og søer, samt sikring mod oversvømmelse af bebyggelse, anden infrastruktur og den dyrkningssikre høje jord, kan ske samtidigt.

Ved at samtænke anvendelse af ådale, kan vi sikre målopfyldelse i vigtige vandløb, samt indtænke andre ”opgaver”. I Omme å i Vejle kommune er dette sket. Ådalen er ekstensiveret og Åen genslynget og bundkoten hævet ved udlægning af gydebanks, og dermed er den naturlige hydrologi genskabt.

Omme å er nu sikret målopfyldelse, N-fjernelse over normen ved vinteroversvømmelser i ådalen, samt en bedre natur til glæde for lodsejere og mange andre borgere. Læs mere om den gode og de meget dårlige løsninger på: www.fiskepleje.dk

De multifunktionelle ådale – Flere fisk, N-fjernelse, Klimatilpasning og CO2 begrænsende foranstaltninger i samme projekt.

Danmarks Sportsfiskerforbund foreslår at vandløb og søer får mere plads og mulighed for at udfolde sin natur. Lavninger omkring søer samt ådalene langs vore mange naturlige vandløb skal tilbage til naturen. Dette sikres ved at der arbejdes for en ændret arealanvendelse i de områder, hvor der er naturlige forudsætninger for, at vandløbenes egne kræfter kan genskabe en god vandløbskvalitet, samt på de arealer, der grænser op til eller er naturlige vandmagasiner for de danske søer.

På arealer i blandt andet ådalene, foreslå vi at arealerne drives ekstensivt og naturlige oversvømmelser af ”flodsengen” genetableres. Der er tale om arealer, hvor dyrkningssikkerheden i forvejen er ringe, og hvor åens naturlige flodseng tidligere var naturligt oversvømmet i perioder med høje vandføringer - ofte fra sent efterår til tidlig vår.

Ådalene har tidligere fungeret som naturlige oversvømmelsesområder, hvilket også var medvirkende til at udjævne de store forskelle i åens vandføring, og gav en mere harmonisk afstrømning, helt anderledes end hvad vi oplever i dag.

Hvor meget og hvor tit det regner, ser ud til at være en konsekvens af klimaændringer, som vi skal til at leve med.

Vi skal begynde ændringer af arealernes anvendelse i de ådale, hvor der et godt potentiale for gode og naturlige vandløb. Disse arealer som vil blive udnyttet ekstensivt, kan blive et værn mod påvirkninger fra højtliggende arealer, hvilket formodentligt kan give landbruget en større grad af dyrkningsfrihed her.

Spildevand – en utilstrækkelig indsats:

Indsatsen mod spildevandsudledninger i det åbne land fra befæstede arealer og fra utilstrækkelige rensningsanlæg går for langsomt. De initiativer der er planlagt, er efter DSFs mening alt for uambitiøst.

Med de forslåede tiltag vurderer vi at en meget stor del af de målsatte danske vandløb, søer og indre kystområder fortsat ikke vil opfylde målsætningerne om minimum god økologisk tilstand, ved udgangen af 2027.

Det skyldes spildevandstilførslen af organisk stof, der primært påvirker vandløbenes smådyr, men som også har en negativ påvirkning af udbredelsen af visse plantearter og fisk. Punktkildeudledninger kræver en større indsats, da disse kan vise sig at være af stor negativ betydning for vandløbene. Både de 19.000 km vandløb, som er målsat i vandplanerne, men også for de resterende ca. 50.000 km vandløb, som findes i Danmark.

Vi anbefaler en større indsats mod udledninger fra spredt bebyggelse i det åbne land, samt mod regnbetingede udløb, hvor der alt for ofte løber store mængder urensset spildevand med ud i vandløb og søer.

I vandområdeplanerne er der forslag om at anlægge og udbygge overløbsbygværker med forsinkelsesbassiner. Det vurderer vi som alt for få, hvis man ønsker at nedbringe spildevandsforureningen og forbedre den økologiske tilstand i vandløb og søer.

DSF rejser tvivl ved brugen af højt målsatte vandløb som recipienter for udledning af rensset og urensset spildevand i forbindelse med overløb. DSF finder også forsyningsselskabernes fodslæbende indsats, og flere indberetter ikke til puls og følger ikke lovgivning i nødvendigt omfang.

Danmarks Sportsfiskerforbund anbefaler at der bliver mulighed for at sanktionere de Forsyningsselskaber, der ikke lever op til de vedtagne standarder og udviser den nødvendige omhu og gennemfører indsatser, for at beskytte vores vandmiljø, mod unødvendige udledninger.

Afsluttende opfordring

Danmarks Sportsfiskerforbund vil afslutningsvis opfordre myndigheder i stat og kommuner til at gøre brug af vort netværk i arbejdet med at opnå god økologisk tilstand og i øvrigt implementere Vandrammedirektivet. Danmarks Sportsfiskerforbund's store skare af frivillige vandplejefolk er velkvalificerede med et stort lokalkendskab, og de vil kunne bidrage med gode råd, praktisk arbejde ved restaureringer, samt kvalificere de løsningsforslag, som myndighederne måtte vælge ud fra vore medlemmers store lokalkendskab. Danmarks Sportsfiskerforbund og vore frivillige vil således gerne give vort bidrag for at opnå en god økologisk tilstand i vort vandmiljø.

Der er medsendt 2 bilag:

Bilag 1. Eksempler på uoverensstemmelse mellem MiljøGIS og Ørredkortet i forhold til VOP3

Bilag 2. Bemærkninger til vandområdeplanens bekendtgørelser og vejledning

Venlig hilsen

Lars Brinch Thygesen
Natur- og Miljøkonsulent